

Svækkes tilliden til Det Veterinære Sundhedsråds udtalelser?

Det Veterinære Sundhedsråd har til opgave at afgive udtalelser om veterinære spørgsmål på begæring af en offentlig myndighed eller af parter i straffesager og borgerlige sager, hvorunder sådanne spørgsmål opstår. Rådet er i sin funktion sammenligneligt med retslægerådet.

På foranledning af spørgsmål fra Fødevarestyrelsen er Rådet fremkommet med to udtalelser vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt landmænd skulle gives adgang til selv at behandle køer med intravenøse kalk-injektioner og - i tilfælde af tilbageholdt efterbyrd – tilladelse til at anbringe lægemidler i børen på køer. (Begge udtalelser kan ses i deres helhed ved at klikke på nedenstående link.)

[Udtalelse af 22. december 2006 om lægmands behandling af kvæg ved intravenøs injektion af lægemiddel samt anbringelse af lægemiddel i børen](#)

[Udtalelse af 15. maj 2009 om intravenøs indgift af kalk foretaget af besætningsejere til behandling af kælvningsfeber hos kvæg](#)

Fra Rådets udtalelse af 22. december 2006 skal citeres følgende:

”Spørgsmål 1:

Er det veterinærfagligt forsvarligt at en besætningsejer foretager injektion af lægemiddel direkte i en blodåre på kvæg eksempelvis som led i behandlingen af kælvningsfeber hos egne dyr?

Svar ad 1:

Rådet finder, at injektion af et lægemiddel direkte i en blodåre er et indgreb, der for at kunne udføres forsvarligt forudsætter viden dels om fysiologi og patofysiologi og dels om de farmakologiske og farmakodynamiske forhold vedrørende det pågældende lægemiddels art, mængde, indgivningshastighed og virkemåde. Herudover kræves der anatomisk kendskab samt et vist håndslag for at udføre indgrebet. En sådan samlet indsigt finder Rådet ikke, en besætningsejer besidder.

Disse egenskaber opnår en dyrlæge under sin uddannelse, så indgrebet kan foretages under hensyntagen til, at risikoen for, at dyret påføres smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe minimeres.

Lægges dette til grund, finder Rådet, at det ikke vil være veterinærfagligt forsvarligt, at en besætningsejer foretager injektion af lægemiddel direkte i en blodåre på kvæg eksempelvis som led i behandlingen af kælvningsfeber hos egne dyr.

Spørgsmål 2:

Er det veterinærfagligt forsvarligt at en besætningsejer foretager anbringelse af lægemidler i livmoderen på voksent kvæg eksempelvis som led i behandlingen af post partem børbetændelse hos egne dyr?

Svar ad 2:

Rådet finder, at anbringelse af lægemidler i livmoderen på voksent kvæg forudsætter viden dels om

de hunlige kønsorganers anatomiske forhold, dels om fysiologi og patofysiologi og dels om de farmakologiske og farmakodynamiske forhold vedrørende det pågældende lægemiddels art, mængde og virkemåde. Herudover kræves der et vist håndslag for at udføre indgrebet. Rådet finder ikke, at en besætningsejer har en sådan samlet indsigt.

Disse egenskaber opnår en dyrlæge under sin uddannelse, så indgrebet kan foretages under hensyntagen til, at risikoen for, at dyret påføres smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe minimeres.

Lægges dette til grund, finder Rådet, at det ikke vil være veterinærfagligt forsvarligt, at en besætningsejer foretager anbringelse af lægemidler i livmoderen på voksent kvæg eksempelvis som led i behandlingen af post partum børbetændelse hos egne dyr.”

I forbindelse med veterinærforliget blev Rådet ved skrivelse af 16. marts 2009 fra Fødevarerstyrelsen anmodet om at besvare et spørgsmål vedrørende intravenøs indgift af kalk til behandling af kælvningsfeber hos kvæg. Fra Rådets udtalelse af 15. maj 2009 skal citeres følgende:

”Rådet finder som Fødevarerstyrelsen, at kælvningsfeber kræver indledning af adækvat behandling relativt hurtigt efter at sygdommen observeres, da sygdommen ubehandlet kan udvikle sig til en for koen livstruende tilstand. Det er Rådets opfattelse, at en sådan indsats med det nuværende regelsæt med tilkald af en dyrlæge tilgodeses på en veterinærfaglig god og dyrevelfærdsmæssig betryggende måde, og således også er en måde, kvægbrugerne stort set er godt tilfredse med.

Rigtig mange køer med truende mælkefeber bliver initialt kureret ved, at koens ejer behandler dem oralt med et af de utallige calciumpræparater, der findes på markedet og som af lægmand kan indgives uden problemer. Disse præparater vil også indgivet til en ko med begyndende parese altid kunne stabilisere sygdommen, indtil en tilkaldt dyrlæge når frem.

Vedrørende dyrevelfærd i relation til lægmands indgivelse af intravenøs kalk:

Rådet finder, at infusion af farmaka i en blodåre på en ko er et operativt indgreb, der kræver et indgående kendskab dels til koens anatomi, præparatets virkninger og bivirkninger samt en grundig monitorering af koens reaktion under infusionen for at muliggøre adækvat indgriben, hvis der skulle udvikle sig kritiske symptomer. Sådanne kunne være udvikling af fatale tilfælde af shock ved for hurtig infusion eller mere latente bivirkninger i form af større hæmatomer eller stærkt ømme og ubehagelige flegmoner efter en utilsigtet perivenøs indgift.

Rådet finder, at disse krav ikke kan opfyldes af lægmand under en besætningsdiagnose under Ny Sundhedsrådgivning. Det vil efter Rådets opfattelse medføre en del tilfælde af dyreværns-mæssigt uacceptable behandlinger.

Vedrørende lægmands udvælgelse af behandlingsegne køer i relation til indgivelse af intravenøs kalk:

I sin klassiske form frembyder lidelsen normalt ikke diagnostiske vanskeligheder, men mange atypiske tilfælde medfører vanskelige differentialdiagnostiske udredninger. Lidelsen kan opstå før kælvning og derved medføre komplikationer til selve fødslen – maternal dystoki eller vesvækkelse – ligesom udviklingen af begyndende mælkefeber sammen med opblødningen af diverse ligamenter og led kan medføre ledscred eller luksation. Forekomst af brud af knogler i bækken eller lemmer samt større muskelsprængninger og ruptur af større sener ses relativt ofte som komplikation til den paretiske ko. Klovlidelser, universelle lidelser samt udviklingen af akutte lidelser som f.eks.

mastitis, løbe-tarmkatarrh og løbedrejning kan ligeledes komplicere mælkefebers kliniske udtryk.

Rådet finder det betænkeligt at undlade at tilkalde dyrlægehjælp til en ko med enten begyndende eller fulminant parese ved i stedet at tillade, at ejeren får adgang til at indgive calciumpræparater intravenøst. Betænkelsen begrundes, udover det tidligere anførte også med, at en sådan infusion er et indgreb, der som det vigtigste kræver indgående kendskab til udelukkelse af det relativt store spektrum af differentialdiagnoser, der er i spil netop ved tilstande med lammelse af koen. Hvis en sådan differentialdiagnose bliver overset, får koen ikke den adækvate behandling, hvorved den påføres en unødvendig og høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og/eller væsentlig ulempe.

Konklusion:

Rådet finder ikke, at sygdommen kælvningsfeber kan håndteres som de øvrige besætningsdiagnoser i en Ny Sundhedsrådgivningsordning, men at indførelse af den skitserede model uvægerligt vil føre til adskillige dyreværns-mæssigt kritisable forhold.

Rådet er således ikke enige med Fødevarestyrelsen i, at den foreslåede model med autorisation af besætningsejeren til intravenøs indgift af kalk til behandling af kælvningsfeber hos kvæg kan anvendes til sikring af køernes velfærd.”

Af de i udtalelserne anførte mange grunde finder Rådet det således ikke dyreværns-mæssigt forsvarligt, at en besætningsejer eller dennes ansatte får adgang til at foretage disse behandlinger i forbindelse med indførelse af Ny Sundhedsrådgivning i kvægbesætninger.

Rådet erfarer nu efterfølgende, at det indgår i reglerne for Ny Sundhedsrådgivning i kvægbesætninger foreslået af Fødevarerministeren, at der skal være en udvidet adgang for besætningsejere til behandling af egne dyr, herunder adgang til intravenøs indgift af kalk og anbringelse af medicin i livmoderen på nykælvede køer. Denne udvidede adgang gives til besætningsejere, der vælger modul 2.

Rådet finder dette dyreværns-mæssigt meget betænkeligt, som fremført i de angivne udtalelser.

Rådet forstår således ikke, at Fødevarestyrelsen i præsentationen af forslagene til udmøntning af Veterinærforliget anfører en forventning om, at dyrevelfærden gennem de foreslåede ændringer vil øges betydeligt.

Indholdet af Rådets udtalelser i denne sag ser således ud til at blive tilsidesat, og Rådet frygter, at dette kan føre til en svækkelse af tilliden til de vurderinger og besvarelser, som Rådet fremkommer med.

Der er endvidere efter Rådets opfattelse fare for, at diskrepansen mellem Rådets veterinærfaglige vurdering og Fødevarestyrelsens vurdering af tiltaget vil føre til, at udfaldet af konkrete sager påvirkes. Rådet vil sandsynligvis ved en konstatering af fejlbehandling af lammede kreaturer og køer med tilbageholdt efterbyrd udført af lægmand vurdere behandlingen som mindst dyreværns-mæssigt uforsvarlig, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.